

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI-4101-16-07/2012

Kielce, dnia stycznia 2012 r.

P/11/073

**Pan
Krzysztof Skowron
Dyrektor Samorządowego Zespołu Szkół Nr 2
w Opatowie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła kontrolę w Samorządowym Zespole Szkół Nr 2 w Opatowie (Zespół lub SZS Nr 2) w zakresie organizacji i finansowania kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli w latach 2009-2011 (do zakończenia kontroli).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 5 grudnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia działalność Pana Dyrektora Zespołu w zakresie objętym kontrolą.

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- uczestniczenie przez nauczycieli Zespołu w różnych zewnętrznych formach kształcenia i doskonalenia zawodowego ;
- terminowe składanie do organu prowadzącego wniosków o dofinansowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli w łącznej wysokości 1% od ich wynagrodzeń osobowych;
- prawidłowe sporządzanie i terminowe przekazywanie do organu prowadzącego sprawozdań z wykorzystania środków na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli;
- prawidłowe wykorzystywanie kwalifikacji nauczycieli nabytych w wyniku kształcenia i doskonalenia zawodowego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- wprowadzanie do szkolnej bazy Systemu Informacji Oświatowej (SIO) nierzetelnych danych w zakresie liczby zatrudnionych nauczycieli oraz liczby nauczycieli korzystających z różnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego;
- niewłaściwe przygotowanie wieloletniego planu kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli Zespołu, niespełniającego wymogów § 6 ust. 1 rozporządzenia z dnia 29 marca 2002 r. Ministra Edukacji Narodowej

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

i Sportu w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków²;

- składanie w trakcie roku budżetowego do organu prowadzącego wniosków o dokonywanie zmiany (zmniejszenia) przeznaczenia środków przyznanych na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli;
- brak realizacji większości planowanych corocznie form doskonalenia zawodowego nauczycieli.

1. Samorządowy Zespół Szkół Nr 2 w Opatowie w latach szkolnych 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011 (do zakończenia kontroli) zatrudniał odpowiednio 61, 58 i 58 nauczycieli – łącznie pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych. W Zespole w ww. okresie, przy wprowadzaniu do szkolnej bazy danych SIO, popełniano błąd skutkujący zawyżaniem liczby nauczycieli odpowiednio o 6, 2 i 15 osób. Powtarzający się błąd wynikał z niepełnej wiedzy na temat funkcjonowania systemu.

Również wykazywana w szkolnej bazie danych SIO informacja dotycząca nauczycieli uczestniczących w różnych formach doskonalenia zawodowego nie była rzetelna. W badanym okresie wykazano tylko 4 nauczycieli, którzy kształcili i doskonalili się zawodowo ze środków budżetowych. Nie wykazano natomiast 52 nauczycieli korzystających (czasami kilkakrotnie) z różnych form doskonalenia zawodowego finansowanych zarówno nieodpłatnych, jak i płatnych z innych źródeł.

Powyższe działanie, tj. niewykazywanie w SIO danych o nauczycielach kończących w poprzednim roku szkolnym różne formy kształcenia i doskonalenia zawodowego jest niezgodne z § 9 pkt 23 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 16 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych w bazach danych oświatowych, zakresu danych identyfikujących podmioty prowadzące bazy danych oświatowych, terminów przekazywania danych między bazami danych oświatowych oraz wzorów wydruków zestawień zbiorczych³.

2. W badanym okresie trzech lat, w różnych formach kształcenia i doskonalenia zawodowego w SZS Nr 2 w uczestniczyło łącznie 88% nauczycieli Zespołu - odpowiednio 43% (26 osób), 60% (35 osób) i 21% (12 osób). Zdecydowana większość osób uczestniczyła w krótkich formach doskonalenia do 20 godzin. W dłuższych formach - do 30 godzin - w latach szkolnych 2008/2009 i 2009/2010 uczestniczyło po 3% nauczycieli (po 2 osoby). W roku szkolnym 2008/2009 studia pierwszego stopnia ukończył jeden nauczyciel (1,6% ogółu), a w roku 2010/2011 studia podyplomowe ukończyli 2 nauczycieli (3,4%).

W badanym okresie tylko 17% (10 osób) ogółu nauczycieli zatrudnionych w Zespole nie uczestniczyło w żadnych formach kształcenia i doskonalenia zawodowego.

W latach 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011 w Zespole było zatrudnionych odpowiednio 42, 44 i 45 nauczycieli dyplomowanych. Z tego, w różnych formach kształcenia i doskonalenia zawodowego uczestniczyło w kolejnych latach łącznie 40 osób, odpowiednio w kolejnych latach 50% (21 osób), 45% (20 osób) i 16% (7 osób). W badanym okresie tylko sześciu nauczycieli dyplomowanych (13,3%) nie uczestniczyło w żadnej formie kształcenia i doskonalenia zawodowego.

3. Rada pedagogiczna SZS Nr 2 posiadając ku temu uprawnienia, nie ustaliła organizacji doskonalenia zawodowego nauczycieli zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁴. Opracowany w 2008 r. w Zespole dokument o charakterze ramowym, o nazwie *Plan doskonalenia zawodowego nauczycieli Samorządowego Zespołu Szkół Nr 2 w Opatowie na lata 2008-2013 (Plan)* nie został przyjęty uchwałą przez Radę Pedagogiczną, a ponadto nie spełniał wymogów § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli, zgodnie z którym powinien on m.in. uwzględniać plany rozwoju zawodowego poszczególnych nauczycieli. Powyższy *Plan* nie był również aktualizowany w korelacji do programu rozwoju Zespołu, ponieważ nie określono w nim potrzeb kadrowych do planów rozwoju poszczególnych nauczycieli ubiegających się o stopień awansu zawodowego ani dofinansowania konkretnych form doskonalenia zawodowego.

Przygotowywane corocznie w Zespole plany doskonalenia zawodowego nauczycieli Zespołu nie zmieniały formy i zasadniczej treści wieloletniego planu doskonalenia nauczycieli. Plany te zawierały ogólne stwierdzenia, takie jak w wieloletnim planie doskonalenia nauczycieli, a niektóre zapisy wprost powielały.

² Dz. U. z 2002 r. Nr 46, poz. 230.

³ Dz. U. Nr 277, poz. 2746, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.

W Zespole przygotowano *Regulamin dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli w Samorządowym Zespole Szkół Nr2 w Opatowie (Regulamin)*. Zgodnie z przyjętym *Regulaminem* o dofinansowanie form doskonalenia zawodowego mogli ubiegać się nauczyciele podwyższający lub uzupełniający swoje kwalifikacje, studiujący na kierunkach nauczycielskich oraz kształcący się w ośrodkach doskonalenia nauczycieli. Ponadto *Regulamin* określał kolejność dofinansowania nauczycieli (w pierwszej kolejności podwyższające kwalifikacje przy uwzględnieniu potrzeb szkoły) oraz terminy składania wniosków o dofinansowanie przez nauczycieli. Zdaniem NIK, zapisy *Regulaminu* ustalające poziom dofinansowania za kształcenie w szkołach wyższych jako 50% kosztów czesnego, są niezgodne z § 7 rozporządzenia w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia nauczycieli⁵, gdyż decyzja w tym zakresie należy do kompetencji organu prowadzącego szkołę (w porozumieniu z dyrektorem szkoły).

4. W badanym okresie, Dyrektor Zespołu, zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia nauczycieli, każdego roku w terminie nie później niż do 30 listopada, składał do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie różnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli Zespołu. Wnioski Dyrektora Zespołu składane na latach 2009-2011 zawierały różnego rodzaju wydatki zgodne z ww. rozporządzeniem, a ich łączna wartość wynosiła odpowiednio 22.334 zł, 27.040 zł i 24.568 zł (stanowiły one 1% od planowanych na każdy rok wynagrodzeń osobowych nauczycieli).

Powyższe wnioski nie wynikały z realnej analizy potrzeb nauczycieli Zespołu w planowanym zakresie. Świadczy o tym m.in. ich znikome wykorzystanie. W 2009 r. z ogólnej kwoty 22.334 zł wykorzystano zaledwie 1.960 zł (na dofinansowanie szkoleń dla dwóch osób) tj. 8,77% planowanej kwoty, natomiast na pozostałe planowane wydatki umieszczone we wniosku do organu prowadzącego takie, jak organizacja szkoleń, przygotowanie materiałów szkoleniowych oraz szkolenia rad pedagogicznych w ogóle nie wydatkowano żadnych środków. W 2010 r. w ogóle nie wydatkowano środków na żaden z celów wskazanych we wniosku do organu prowadzącego. W 2011 r. do 30 września wydatkowano zaledwie 193,65 zł (0,8%) planowanych wydatków.

W latach 2009 i 2010 Dyrektor Zespołu wnioskował do organu prowadzącego (od miesiąca września) o zmniejszenie zaplanowanych wydatków w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli. W efekcie organ prowadzący dokonywał zmian planu finansowego Zespołu zgodnie ze zgłoszonymi wnioskami.

W 2009 r. w planie finansowym po zmianach ujęto kwotę 3.499 zł (15,67% kwoty początkowej), z czego wykonano 1.960 zł (56% kwoty po zmianach). Zgodnie z wnioskiem Dyrektora Zespołu zwolnione środki zostały wykorzystane na zakup materiałów oraz wykonanie opaski przy budynku szkolnym (zabezpieczającej przed przeciekaniem wody do wnętrza budynku).

W 2010 r. nie wykorzystywano w ogóle środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli Zespołu, a zgodnie z wnioskiem Dyrektora cała kwota 27.040 zł zaplanowana na ten cel została przeznaczona na wykonanie chodnika od strony zachodniej szkoły oraz wykonanie izolacji przy hali sportowej.

W 2011 r., do dnia zakończenia kontroli Dyrektor Zespołu nie wnioskował do organu prowadzącego o dokonanie zmian w planowanych wydatkach na doskonalenie zawodowe nauczycieli.

5. W badanym okresie, Dyrektor Zespołu, zgodnie z § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia nauczycieli, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, składał organowi prowadzącemu prawidłowo sporządzone sprawozdania ze sposobu wykorzystania środków przyznanych na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w poprzednim roku budżetowym. Ze względu na znikome wykorzystywanie środków w tym zakresie sprawozdania były krótkie i lakoniczne.

6. W SZS Nr 2 w latach szkolnych 2008/2009 i 2009/2010 formy kształcenia dające kwalifikacje nauczycielskie (studia wyższe, zakłady kształcenia nauczycieli, studia podyplomowe kształcące i kursy kwalifikacyjne), dofinansowywane ze środków wyodrębnionych na podstawie art. 70a ust. 1 Karty Nauczyciela ukończył łącznie troje nauczycieli. Wszystkim z nich powierzono prowadzenie zajęć zgodnie z uzyskanymi kwalifikacjami.

7. W latach 2009-2011 nauczyciele dyplomowani SZS Nr 2 stanowili odpowiednio 69%, 76% i 78% zatrudnionych w nim nauczycieli. Natomiast nauczyciele dyplomowani i mianowani razem stanowili w tym okresie odpowiednio 90%, 90% i 91% wszystkich zatrudnionych.

⁵ Rozporządzenie MENIS z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkół, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania środków (Dz. U. Nr 46 , poz.430).

W ocenie NIK, wyniki ogólne sprawdzianów zewnętrznych uczniów Zespołu po szkole podstawowej były nieznacznie niższe od średnich wyników województwie i nie odzwierciedlają wysokiego udziału nauczycieli mianowanych i dyplomowanych w ogólnej liczbie zatrudnionych w SZS Nr 2. Natomiast wyniki egzaminów na zakończenie gimnazjów są adekwatne do wysokiego udziału nauczycieli o najwyższym statusie (mianowanych i dyplomowanych łącznie) w stosunku do wszystkich zatrudnionych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1) zapewnienie kompletności, poprawności i zgodności ze stanem faktycznym szkolnej bazy Systemu Informacji Oświatowej w zakresie danych o liczbie i danych o doskonaleniu zawodowym nauczycieli;
- 2) prawidłowe przygotowanie wieloletniego planu kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli Zespołu i planów jednorocznych, uwzględniających m.in. plany rozwoju zawodowego poszczególnych nauczycieli, zgodnie z wymogami § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli;
- 3) niedokonywanie zmian w planie finansowym Zespołu w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli;
- 4) racjonalne planowanie i wykorzystywanie wszystkich środków, w wymaganej równowartości 1% wynagrodzeń osobowych nauczycieli, na różne formy ich kształcenia i doskonalenie zawodowego, zgodnie z § 2 ust 1 i 2 rozporządzenia w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora Zespołu w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.